

N:o 96.

Seitsemäntenätoista Sunnuntaina Kolminaisuuden Päivästä.

Evank. Luukk. 14: 1–11.

Ja tapahtui että hän tuli yhden Fariseusten päämiehen huoneeseen sabbattina rualle: ja he vartioitsivat häntä. Ja katso, siinä oli vesitautinen ihminen hänen edessään. Niin Jeesus vastaten sanoi lainoppineille ja Fariseuksille: sopiiko sabbattina parantaa? Niin he vaikenivat. Mutta hän rupesi häneen, ja paransi hänen, ja päästi menemään. Ja hän vastaten sanoi heille: kenenkä teistä nauta eli aasi putoo kaivoon, eikö hän kohta sabbatin päivänä häntä ota ylös? Ja ei he taitaneet häntä tähän vastata. Mutta hän sanoi vierahille vertauksen, koska hän ymmärsi, kuinka he valitsivat ylimmäisiä istuimia, sanoen heille: Koskas joltakulta häihin kutsuttu olet, niin älä istu ylimmäiseen siaan: ettei joku kunniallisempi sinua ole häneltä kutsuttu. Ja tulee se joka sinun ja hänen on kutsunut, ja sanoo sinulle: anna tälle siaan; ja niin sinä häpiällä menet alemma istumaan. Mutta koskas kutsuttu olet, niin mene ja istu alimmaiseen siaan, että se joka sinun kutsunut on, tulisi ja sanoisi sinulle: ystäväni, nouse ylemmä; silloin on sinulle kunnia niiden edessä, jotka ynnä kanssas atrioitsevat. Sillä jokainen, joka itsensä ylentää, se alennetaan; ja joka itsensä alentaa, se ylennetään.

Tämänpäiväisessä evankeliumissa on meillä tutkisteltavana kaksi asiaa. Toinen on yleistä ja kaikille evankeliumeille yhteistä, toinen on aivan erityistä. Ensimmäinen, joka on yhteistä kaikissa evankeliumeissa, on se, että se kuvaa meille Herran Kristuksen, mitä hän on ja mitä meillä on hänessä odotettavana. Ja siinä on meille osoitettu usko ja rakkaus. Usko siinä, että tämä vesitautinen oli ennen kuullut evankeliumin, nimittäin kuinka Herra Kristus on niin ystävällinen, laupias ja hyväntahtoinen mies, joka jokaista auttaa eikä ketään auttamatta ja lohdutuksetta päästä tyköään. Ellei hän, näet, olisi kuullut sellaista sanomaa Herrasta, ei hän olisi juossut hänen perässään sisälle huoneeseen asti. Hänellä täytyi välttämättömästi olla tieto hänestä ja jotain suurta hänestä kuultuna, joka hänen oli täytynyt uskoa.

Evankeliumi on nyt, kuten sanottu, sellainen, että se pitää ensin saarnattaman ja kuuluttaman, ennen kuin me uskomme, nimittäin että Jumala on ystävällinen ja laupias ja on lähettänyt tämän Pojan alas taivaasta meitä auttamaan. Tätä sanaa täytyy omantunnon kuulla ja uskoa, sillä vaikka muuten kaikki luontokappaleet olisivat ystäviämme, ei meillä siitä apua olisi, jos Jumala on meille armoton ja epäsuosiollinen. Jos taas toisaalta Jumala tyytyy meihin, ei mikään luontokappale voi meitä vahingoittaa, kuten P. Paavali Room. 8: 31 sanoo: **Jos Jumala on meidän edessämme, kuka voi meitä vastaan olla?** Vaikka silloin raivoisivat kuolema, perkele, helvetti ja koko luomakunta, ei se kuitenkaan voi meitä vahingoittaa. Evankeliumin tehtävän täytyy siis olla kuvata armolliseksi se mies, joka on Jumala. Siitä ammentaa sydämemme uskon ja ystäväl-

lisen luottamuksen Jumalata kohtaan, että hän se meitä auttaa elämässä ja kuolemassa

sen näemme tässä vesitautisessa miehesä, joka ensin on kuullut Kristuksen ystävällisyydestä ja sitten uskonut hänen osoittavan hänellekin ystävyyttään ja laupeuttaan, sillä mahdotonta olisi ollut hänelle avun saaminen, ellei hän olisi uskonut. Tällöinen evankeliumi kaikuu kaikkialla maailmassa, mutta sitä ei kuule jokainen. Siinähan istuivat fariseuksetkin, näkivät silmillään ja käteentuntuvasti havaitsivat hänen ystävälliseksi mieheksi, mutta eivät uskoneet häneen. Näin on evankeliumi aivan yhteinen, mutta sen vastaanottaminen ei ole yleistä. Tämä on sanottu uskosta. Sitten on meille Kristuksessa kuvattu myöskin rakkaus, joka menee hedelmää tekemään, ei itselleen vaan toisille, kuten oikea rakkaus tekee. Tämä on nyt yleisesti puhuttu evankeliumimme ensimmäisessä osassa.

Mutta erittäin opettaa tämä evankeliumi meille toiseksi tärkeän tiedettävän, joka on välttämätön, jos tahdotaan edullisesti käyttää niitä lakeja, jotka säätelevät ulkonaisten asiain kulun ja järjestyksen, jota seurakunnassa on noudattaminen. Niissä täytyy menetellä aivan varovasti, mikäli ne koskevat heikkoja arkoja omiatuntoja, jos mieli niitä oikein kohdella. Eihän ole mitään arkaluontoisempaa taivaassa eikä maan päällä eikä mikään saata vähemmän loukkauksia kärsiä kuin omatunto. Silmä sanotaan kyllä araksi jäseneksi, mutta omatunto on vielä paljoa hellempi ja arempi. Sen vuoksi luumme apostoleistakin sieltä täältä, kuinka hellävaraisesti he ovat omiatuntoja kohdelleet, etteivät suinkaan olisi niitä laeilla hätyyttäneet.

Mutta koska ei voida ilman lakia elää, ja kuitenkin on vaaraa lain käyttämisessä, sillä omatunto pian takertuu ja kietoutuu siihen, niin tahdomme hiukkasen puhella, kuinka lakien kanssa on meneteltävä ja missä määrässä

niitä on pidettävä. Sananlasku sanoo: Laki on, niinkuin luetaan, ja varsinkin pitää se paikkansa, kun tässä kohden on lakeja käyteltävä. Ellei nimittäin ole joku, joka osaa lakeja oikein selittää ja esittää, silloin on vaikeata ja vaarallista niitä käytellä. Onhan tähän asti saatu kokea paavilaislakien hirmuvallan alla, kuinka omiatuntoja on niillä rääkätty ja vaan helvettiin ja kadotukseen ahdistettu. Niin on siis suuri vaara tarjona, ellei lakeja osata oikein lieventää ja kohdallensa sovittaa.

Siis otettakoon ja tähdelle pantakoon tästä se opetus, jonka Kristus itse on antanut ja tässäkin tapauksessa osoittaa, että kaikki lait, jumalalliset ja inhimilliset, eivät sido pidemmälle kuin rakkaus ulottuu. Rakkauden perustuksella kaikki lait selitettäköön, ja ellei näin tehdä, on kaikki mennyttä ja laki on paikalla vahingoksi, olkoon minkälainen tahansa. Paavinkin kirjassa luetaan: Jos joku laki on ristiriidassa rakkauden kanssa, lakatkoon heti; ja tämä on lyhyesti sanottu jumalallisesta ja inhimillisestä laista. Syy on siinä, että kiekkein lakien tarkoituksena on rakkauden ylläpitäminen, kuten P. Paavali Room. 13: 8, 10 sanoo: **Rakkaus on lain täyttämys; ja: Elkäät kellenkään velvolliset olko, vaan ainoasta, että te toinen toistanne rakastatte.** Jos, näet, rakastan lähimmäistäni, niin autan ja varjelen häntä, suojelen hänen kunniaansa ja teen, mitä soisin itselleni tehdyksi.

Koska nyt niin on laita, että lait aina ja ainoastaan tarkoittavat rakkauden vireillä pitämistä, niin täytyy niiden heti lakata, jos ne lähtevät rakkautta vastaan kulkemaan. Kaikki riippuu siis hyvästä hallitsijasta, joka selittää lain rakkauden mukaan. Otetaanpas esimerkki paavista ja munkeista, jotka pitävät sitä lakina, että tällä hetkellä messuavat ja tuolla ruokoilevat. Jos joku köyhä mies tulisi ja ruokoilisi heiltä palvelusta sillä hetkellä, jolloin heidän tulisi messuta tai ruokoilla, niin sanovat he:

Mene paikalla tiehes, minun täytyy messu lukea ja rukouksestani huoli pitää, eivätkä tekisi tälle köyhälle miehelle mitään palvelusta, vaikka tuo siihen paikkaan kuolisi. Näin tekevät kaikkein pyhimmätkin munkit ja karteusit, jotka noudattavat määräyksiään ja ohjesääntöjään niin ankarasti, että vaikka näkisivät onnetoman miehen kuoleman kielissä ja voisivat auttaa häntä, he eivät sittenkään sitä tekisi. Jos olisivat kelpo miehiä, selittäisivät he lakinsa ja ohjesääntönsä rakkauden kannalta ja sanoisivat: Messu jääköön, sakramentti jääköön, rukous jääköön, ohjesääntö jääköön, tahdon mielelläni sen työn laiminlyödä voidakseni lähimmäistäni palvella. Rakkaus, jota lähimmäiselleni osoitan, on kultaa tämän työn rinnalla.

Samoin sovitettakoon kaikki lait rakkauden vaatimusten mukaisiksi, niin että ne pidetään, kun ovat lähimmäiselle palvelukseksi ja hyödyksi, ja lakkautetaan, jos mahdollisesti vahingoittavat. Otetaanpas sattuva esimerkki: On perheenisäntä, jolla on talossa sellainen järjestys, että nyt nautitaan kalaa, nyt lihaa, nyt viinaa, nyt olutta, aina mitä kulloinkin on ja hän voi hankkia. Jos nyt sitten sattuisi että joku hänen väestään sairastuisi eikä voisi juoda olutta eikä viinaa, ei voisi syödä lihaa eikä kalaa, niin jos perheenisäntä ei hänelle muuta antaisi vaan sanoisi: Eipäs, minun lakini ja järjestykseni on tämä, en anna sinulle mitään muuta – mikä isäntä hän olisi? Hänelle pitäisi annettaman aivastusruohoa aivojen puhdistukseksi. Jos nimittäin hän olisi ymmärtäväinen mies, niin hän aivan varmaan sanoisi näin: Kyllähän on totta, että minun lakini ja järjestykseni määrää tänään lihaa tai kalaa syötäväksi, vaan koska tämä ruoka on sinulle tällä kertaa sopimatonta, niin syö mitä sinua miellyttää. Katsokaa, kuinka perheenisäntä lieventää ja taivuttaa lakinsa rakkauden mukaan. Juuri niin pitääkin kaikki lait sovitetta-

man ja taivutettaman rakkauden mukaan lähimmäistä kohtaan.

Kun nyt Vanhassa Testamentissa ei Mooseksen lakia ymmärretty eikä rakkauden mukaan lievennetty, lupasi Jumala kansalle Mooseksen kautta herättää profeetan heille lakia selittämään. Näinhän 5 Moos. 18: 15 sanotaan: **Vaan profeetan sinun seastas, sinun veljistäs, minun kaltaiseni, herättää sinulle Herra sinun Jumalas: Häntä kuulkaat.** Jumala herätti profeettoja lakia selittämään ei ankaruuden vaan rakkauden mukaan. Siitä on meillä esimerkki Mooseksessa. Mooses johdatti Israelin lapsia Egyptistä lähdettyä neljäkymmentä vuotta korvessa sinne tänne. Nyt oli Aabrahamille käsketty (1 Moos. 17: 12), että jokainen miehenpuoli oli kahdeksantena päivänä ympärileikattava. Ilmeisesti oli tämä käsky pidettävä, mutta kuitenkin lakkautti sen Mooses eikä ympärileikkauttanut ketään noina neljänäkymmenenä vuotena.

Mikä nyt oikeutti Mooseksen olla noudattamatta tätä lakia, jonka Jumala itse oli Aabrahamille antanut? Siihen oikeutti häntä se, että hän tahtoi lieventää lain lähimmäisen rakkauden mukaan, sillä lain piti palvella häntä ja kansaa, mutta ei hänen eikä kansan lakia. Asia oli nyt se, että heidän täytyi tällä matkallaan vaeltaa täysissä sotatamineissa. Jotta he siis olisivat reippaampia matkustamaan, löi hän ympärileikkauksen laimin sanoen: Vaikka tämä laki on käsketty ja pidettävä, on se kuitenkin lievennettävä, kun rakkaus sen vaatii. Näin lakkautti hän ympärileikkauksen, kunnes matkan perille oli päästy, ja näin on kaikki lait selitettävä rakkauden ja tarpeen jälkeen. Ainoastaan oikeata selittäjää kaivataan.

Samoin kävi Daavidinkin, kun hän söi vihittyjä leipiä, joita eivät muut kuin papit saaneet syödä (1 Sam. 21: 6), johon esimerkkiin Kristus usein evankeliumeissa viittaa (Matt. 12: 3). Vaikka Daavid ei ollut vihitty eikä hä-

nen palvelijansakaan, tuli hän kuitenkin isotessansa Abimelekin luokse, jolta pyysi itselleen ja kumppaneilleen jotain syömistä. Silloin sanoo Abimelek: Minulla ei totisesti ole mitään, mutta tuossa on näkyleivät. Ne otti Daavid ja söi vapaasti. Tekikö nyt Daavid syntiä Herraa vastaan rikkoessansa Jumalan selvää käskyä? Ei. Miksi ei? Siksi, että hätä pakotti eikä hänellä ollut mitään syötävää. Näin lakkauttaa rakkaus ja hätä kaikki lait.

Näin tekee Kristuskin tässä evankeliumissa, parantaa vesitautisen sapattina, joka kuitenkin oli Vanhassa Testamentissa ankarasti käsketty pyhänä pitää. Katsokaas, mitä fariseukset tekevät, jotka tuossa seisovat Herraa väjymässä tarkastellen, mitä hän aikoi tehdä. He eivät olisi vesitautista auttaneet, vaikka olisivat voineet sen tehdä yhdellä viinalusikallisella. Mutta Kristus tarttuu lakiin, että ratisee, auttaa rohkeasti kurjaa vesitautista miestä ja osoittaa heille julkisesti synn tuon tekoonsa sanoen: Sapattia on tosin käsketty viettämään, mutta rakkauden vaatiessa täytyy lain antaa perää. Hän antaa heille käteentuntuvan eimerkin ja sitoo heidät siihen, niin että heidän täytyy myöntyen vaieta äänettömiksi. Hän lausuu:

Kenenkä teistä nauti aasi putoo kaivoon, eikö hän kohta sapatin päivänä ota häntä ylös? Kuin sanoisi: Te narrit, ettekö te ole hulluja ja tyhmiä? Jos te tämän teette naudalle tai aasille, joka on ehkä muutama kymmenen markan arvoinen, paljota enemmän pitää teidän tehdä se lähimmäisellenne, auttaa ja parantaa häntä siihen katso-matta, vaikka se sapatinkin tapahtuisi. Mark. 2: 27 sanookin hän: **Sapatti on ihmistä varten tehty, ja ei ihminen sapattia varten. Niin on myös Ihmisen Poika sapatin Herra.**

Juutalaisille oli lait ankarasti käsketty ja kuninkaatkin vaativat niiden järkähtämätöntä

noudattamista. Kun nyt profeetat tulivat ja tahtoivat selittää lait rakkauden mukaan ja sanoivat: Tätä tarkoittaa Mooses, näin laki ymmärrettäköön, silloin liittyivät väärät profeetat profeetat yhteen kuningasten kanssa ja pitivät kovasti tekstistä kiinni sanoen: Tuossa, tuossa se on kirjoitettuna, se on Jumalan sana, jota ei saa toisin selittää. Ja vaikka nyt profeetat kuinkakin olisivat huutaneet, että näin se on ymmärrettävä, ei se kuitenkaan mitään utannut. Niinpä sitten kuninkaat, nuo kurjat sokeat ihmiset, rupesivat tappamaan profeetan profeetan jälkeen, ja näin nytkin tekevät paavilaiset, papit ja munkit. Jos joku sanoo, ettei heidän lakejansa tarvitse pitää, vaan ovat mukautettavat rakkauden vaatimuksiin, huutavat he kohta: Vääräuskoinen, vääräuskoinen! Ja jos voisivat, tappaisivat he hänen vielä päälliseksi, ja kylläpä sitä jo useasti tekevätkin.

Niinkuin nyt Kristus tässä käyttäytyy sapatiiin nähden alistaen sen ihmisen palvelukseen, samoin täytyy meidänkin menetellä kaikkiin lakeihin nähden ja olla niitä noudattamatta pitemmälle kuin ne rakkautta palvelevat. Elleivät ne rakkautta palvele, täytyy ne heti rikkoa, olkoot sitten Jumalan tai ihmisten käskyjä. Ottakaamme esimerkki entisestä paavin eksytyksestä. Joku on luvannut vaeltaa P. Jakoppiin. Käsky on tässä ankara: Ken jotain lupaa, hän sen täyttäköön. Tällä on kotona vaimo ja lapset, talonväki ja taloudenpito. Mikä hänelle eteen? Pitääkö hänen lupauksensa mukaan vaeltaa Jaakoppiin tai pysyä kotona vaimoa ja lapsia elättämässä? Päättäkää itse, mikä on tarpeellisempaa ja mikä paraiten rakkauteen soveltuu. Minun mielestäni on hyödyllisempää hänen pysyä kotona ja tehdä työtä, pitää huolta elatuksestaan, vaimostaan, lapsistaan ja talonväestään. Vaelluksesta Jaakoppiin tulee hänelle vähän hyötyä, vieläpä enemmän kulunkejakin ja ajanhukkaa kuin voittoa.

Toinen esimerkki. Joku vaimo on raskas; hän on luvannut joka keskiviikko olla lihaa syömättä, kuten moni muukin hupsu tähän asti on tehnyt. Tämä vaimo saattaa joutua suureen vaaraan sekä sikiönsä että oman ruumiinsa puolesta. Siihen tulevat sitten nuo narrit, rippi-isät, ja sanovat: Rakas tyttäreni, Raamatussa on kirjoitettuna, että mitä lupataan, se täytettäköön; tämä on Jumalan käsky, joka sinun totisesti täytyy pitää. Siinä on tuo vaimo parka heti vangittu ja sidottu omassatunnossaan, menee ja pitää lupauksensa ja vahingoittaa sekä itseään että hedelmäänsä. Tässä ovat molemmat väärässä, sekä ne jotka näin opettavat että hän joka rakkauttaan ei arvaa suuremmaksi kuin lupaustaan, jolla hän kuitenkin ei tee Jumalalle mitään palvelusta eikä mieluista työtä, vaan paljoa enemmän vihoittaa häntä lupauksensa pitämisellä. Sen vuoksi olisi tuolle narrille sanottava: Katsos, sinä kannat sikiötä, jolle palvelukseksi sinun täytyy heittää sikseen narrintyöt, ettei jotain suurempaa vahinkoa sinulle tapahtuisi, sillä kaikki lait ovat rakkauteen suljettuina.

Näin pitäisi meneteltämän myöskin pappien, munkkien ja nunnain lupauksiin nähden. Kun he sanovat: Niin, me olemme lupautuneet ja kirjoitettu on: Luvatkaat ja anta-kaat Herralle teidän Jumalalenne (Ps. 76: 12), niin sano: Katsos, on siellä tämäkin käsky: Sinun pitää palveleman lähimmäistäsi. Koska siinä säädysssä et voi lähimmäistäsi palvella etkä synnittä elää, niin erkane vapaasti siitä ja rupea toiseen säätyyn, jossa niin paljon syntiä tekemättä saatat palvella lähimmäistäsi, auttaa ja neuvoa häntä. Elä huoli lupauksestasi, sillä sinä et ole sitä tehnyt Herralle Jumalallesi vaan perkeleelle, et sielusi menestykseksi ja autuudeksi vaan kadotukseksi ja turmioksi sekä ruumiillesi että sielullesi.

Näin on sinulla valta tehdä poikkeus kaikista käskyistä, jos olet kristitty ja jos ne ovat rakkaudelle esteeksi. Näinhän Kristuskin tässäkin tekee, joka rohkeasti sapatista välittämättä auttaa vesitautista ja osoittaa myöskin pätevän ja ilmeisen syyn, miksi tuon työn sapatina tekee.

Vielä koskettaa yksi kohta evankeliumissamme ylimpään istuimien tavoittelemista, josta meidän myöskin täytyy vähäsen puhua. Kun Herra huomasi, kuinka vieraat, fariseukset, valitsivat ylimmäisiä istuimia, lausui hän heille vertauksen: **Koskas joltakulta häihin kutsuttu olet, niin elä istu ylimmäiseen sijaan, ettei joku kunniallisempi sinua ole häneltä kutsuttu. Ja tulee se joka sinun ja hänen on kutsunut, ja sanoo sinulle: Anna tälle sijaa, ja niin sinä häpiällä menet alemma istumaan. Mutta koskas kutsuttu olet, niin mene ja istu alimmaiseen sijaan, että se joka sinun kutsunut on, tulis ja sanois sinulle: Ystäväni, nouse ylemmä. Silloin on sinulle kunnia niiden edessä, jotka ynnä kanssas atrioitsevat.**

Tämä vertaus tarkoittaa fariseusten ja kirjanoppineitten käskyä ja määräystä, että suurille ja mahtaville piti kunniaa osoitettaman, heitä väistää ja päästää ylimmille istuimille. Kristus kääntää asian toisaksi ja sanoo: Ken suurin tahtoo olla, hän istukoon alimmaksi. Ei niin, että talonpoika istuisi ruhtinaan yläpuolelle; sitä ei Kristus tahdo eikä se sovikkaan. Herra ei puhu tässä maallisesta vaan hengellisestä hallituksesta, joka vaatii kaikilta nöyryyttä. Vaikka maallisen ja ulkonaisen hallituksen mukaan ylemmät istuvat ylempänä, niin se ei koske hengellistä hallitusta, jonka kanssa sillä ei ole mitään tekemistä, sillä se koskee ainoastaan sydäntä. Ei Kristus aseta arvoihinsa pormestareita, tuomareita, ruhtinaita eikä muita herroja, vaan jättää sen järjen tehtäväksi, joka ulkonaiset asiat järjestää. Sillä

alalla vaaditaan hallitusta, jossa kullakin on kunnia säätynsä mukaan, mutta hengellinen hallitus vaatii maahan nöyryytystä siltä, joka suuri tahtoo olla.

Sen vuoksi sanoi Herra opetuslapsillensa, jotka keskenään riitelivät, kuka heistä suurin olisi: **Kansain ja kuninkaat vallitsevat heitä, ja joilla valta on heidän ylitsensä, ne kutsutaan armollisiksi herroiksi. Mutta ette tee niin; vaan joka teistä suurin on, se olkoon niinkuin nuorin; ja joka ylimmäinen on, se olkoon niinkuin se, joka palvelee**, Luukk. 22: 25, 26, 27. Hän ottaa esimerkiksi itsestensä kysyen: **Kumpi suurempi on? Se joka atrioitsee, taikka joka palvelee? Eikö se joka atrioitsee? Mutta minä olen teidän keskellänne niinkuin se joka palvelee.** Ja toisessa paikassa sanoo hän: **Joka tahtoo teidän seassanne suurin olla, se olkoon teidän palvelijanne. Ja joka tahtoo teidän seassanne ensimmäinen olla, se olkoon teidän palvelijanne. Niinkuin ei ihmisen poika tullut, että häntä piti palveltaman, mutta että hän palvelis ja antais henkensä lunastukseksi monen edestä.** (Matt. 20: 26, 27, 28).

Nämä lauseet ovat paavilaiset koreasti selittäneet ja näpsäyttäneet evankeliumia nenää vastaan sanoen: Niinpä niinkuin, paavi olkoon kyllä pienin eli nuorin, istukoon alimpana ja palvelkoon toisia, mutta tapahtukoon se sydämessä. Ovat tarinoineet, kuinka sydämessä alinna istuvat, ovat pienempiä ja palvelevat muita. Mutta sitten ovat he keikahtaneet kaikkein keisarien, kuningasten ja ruhtinasten yläpuolelle, vieläpä heitä jalkoihinsa tallanneet, aivan kuin keisareilla, kuninkailla, ruhtinailla ja herroilla ei pitäisikään olla sydämessä tätä kristillistä nöyryyttä, josta Herra tässä puhuu. Näin tukevat he hengellisellä selityksellään lihallista, maailmallista komeuttaan ja ylimielisyyttään. Jos heillä olisi nöy-

ryys sydämessä, niin kyllä he sen tässä osoittaisivat. Kristus ei puhu tässä ainoastaan ulkonaisesta nöyryydestä, sillä sisällinen pakottaa ulkonaiseen; ellei sitä ole sydämessä, niin vaikeasti se elämässä tulee näkyviin. Sen vuoksi vaatiikin evankeliumi yleensä jokaista alentumaan, kuka ja mikä hän lieneekään, ettei kukaan korottaisi itseään, ellei järjestetty esivalta korotusta säädä. Sitäpä Herrakin tarkoittaa tällä vertauksellaan, jonka sanoo kaikille ja jota kaikkein tulee varteen ottaa, olkoot korkeita tai alhaisia. Siitä syystä hän nuhteleeekin tässä fariseuksia ja ylimyksiä, jotka tahtovat ylinnä istua, pyrkivät ensimmäisille sijoille ja aina niitä valitsevat. Heidän olisi pitänyt asettua niille siinä tapauksessa, että järjestetty esivalta on valinnut heidät ja ikäänkuin tukasta vetäen pakottanut ylemmäksi astumaan. Kaikkea tätä sanon sen vuoksi, että ruvettaisiin halveksimaan heidän väärää hengellistä selitystään.

Mutta nyt ottavat he sotkeakseen hengellistä hallitusta maalliseen ja luulevat siinä kyläksi olevan, että vaan sydämessään ovat nöyriä, jolloin muka hyvästi voivat istua ylimmäisillä paikoilla. Mutta, rakkaani, sydämen nöyryyden täytyy johtaa töihin ja niissä osoittaa itsensä, muutoin on nöyryys väärä. Sen vuoksi pitää jokaisen istua alempana, heittäytyä toisen jalkoihin eikä pyrkiä ylemmä, ellei siihen pakkoa ole. Onnellinen se, ken näin tekee, ken taasen ei, hän joutuu häpeään. Sitä tarkoittaa Herra päättäessään vastauksen sanoen:

Sillä jokainen, joka itsensä ylentää, se aletaan; ja joka itsensä alentaa, se yletään. Pyhä Augustinus on tässä sepustanut selityksen, jonka hän mielestäni olisi voinut jättää tekemättä, sillä se haiskahtaa Aadamian astialta. Hän sanoo: Hallitsija älköön liikaa nöyrytkö, ettei esivallan kunnioitus siitä kärsisi. Tuo on pakanallista ja maailmallista puhetta eikä kristillistä, mutta suvaittakoon sitä sellaiselta mie-

heltä, sillä ei pyhissäkään ole vielä kaikki täydellistä.

Evangeliumimme pääsisällys on siis: Rakkaus ja hätä lakkauttavat kaikki lait, eikä yhtäkään lakia saa olla, joka ei mukautuisi ja taipuisi rakkauden vaatimuksiin. Ellei laki tällainen ole, älköön sitä noudatettako,

vaikka enkeli taivaasta olisi sen tehnyt. Kaiken tämän tarkoituksena on vahvistaa sydäntämme ja omaatuntoamme. Sitten opettaa Herra meitä kuinka meidän tulee nöyrtyä ja toisillemme alamaiset olla. Mutta siitä hyveestä, jota oikeaksi nöyryydeksi sanotaan, olemme edellisissä saarnoissa kylliksi puhuneet. Amen.